

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 23. novembra 1933.

Štev. 134.

Ataka na Društvo narodov

Po neuspehu londonske gospodarske konference doživljamo sedaj še atako proti Društvu narodov. V Londonu se je izkazalo, da ni te dobre volje, ki bi bila potrebna za gospodarsko sodelovanje narodov in mesto da bi londonska konferenca odpravila zide, ki so bili postavljeni okoli gospodarstva vsake države, je te zide celo sankcionirala. Sedanja ataka proti Društvu narodov dokazuje, da je izginila tudi zadnja dobra volja, da se na zunaj povdari solidarnost narodov, ki izhaja iz zavesti skupnih človeških pravic. Iz nekakega pobožnega čustva, da naj grozovito svetovno vojno zaključijo velika mednarodna organizacija vseh narodov, ki bo ščitila narode pred vojnami, je nastalo Društvo narodov. Toda že ob njegovem nastanku je bilo premalom dobre volje, ki bi varovala ta namen in tako je Društvo narodov stalno izgubljalo na svojem pomenu. In sedaj se že pripravljajo nekatere države, da bi mu zadale smrtni udarec, da bi prenehala ta najvišja mednarodna organizacija in da bi se povrnili zopet v ono dobo alianc in diktata veselil, ko so odločevale samo velesile in nihče drug.

Kakor je že zakon psihologije množic, da ljudem imponira samo tisti, ki ima uspeh, zato se niti ni čuditi, če se škodljivo smehljajo ob ataki na Društvo narodov celo pripadniki manjših narodov, ki bi jih diktat veselil spravi ob vsako svobodo in samostojnost. Ti ljudje pozabljajo, da pomeni Društvo narodov pri vsej svoji slabosti vendar tudi za velesile kontrolo, ki se ji ne morejo odtegniti niti najbolj v pretiranosti svojega nacionalističnega ekstremizma zaljubljeni ljudje. Je le nerodno pod vplivom svetovnega mnenja zagoljavljati v Zenevi svojo miroljubnost, doma pa pripravljati vojno. Ze samo s tem pritiskom na vse države, da se nobena ni upala iz strahu pred svetovnim mnenjem zagovarjati vojne, je Društvo narodov dovolj upravičilo svoj obstoj.

Če nič drugega, so morale vse velesile vsled ženevskega mnenja vsaj paradirati s svojo dobro voljo za mir. Če ne bo več imelo ženevsko mnenje moči, potem odpade tudi zadnja obzirnost, potem ne bo dobre volje niti toliko, da bi se mogla z njo uganjati hinavščina. Vojna bo postala moralni argument in le prekalmo bodo narodi začutili vso pezo tega ubijajočega argumenta.

Ni idealna tvorba Društvo narodov in marsikatera kritika te institucije je čisto upravičena. Toda če ne more niti tako na vse strani obzirna ustanova združiti narode vsaj v formalni skupnosti, katera druga ustanova naj to doseže! Če propade Društvo narodov, kdo pa naj še potem veruje v možnost sodelovanja narodov, kdo naj zaustavi oni plaz brezobzirnega imperIALIZMA, ki bo pohodil in razrušil Evropo. Nobena pogodba ne bo več veljala, če ne bo surova sila za njo, nobena pravica človeka in naroda ne bo več veljavna, če se ne bo mogla opreti na najbolj smrtonosno orožje. Začela se bo sistematična priprava na tako krvavi ples, da bi morala že danes biti ljudi groza pred to nesrečo.

Ni več volje za politično sodelovanje narodov, ni več volje za njih gospodarsko sodelovanje in sedaj ponehuje še volja za občeločloveško skupnost. V takšnem položaju je več ko nujno, da vsak narod ohrani vsaj toliko dobre volje, da se vsaj vse njegove sile združijo v eni smeri, da se omogoči maksimum efekta vseh njegovih sil. V takšnem položaju je zlasti za majhen narod edina rešitev, da si doma uredi vse tako popolno, da bo mogel z vso svojo silo braniti svoje pravice.

Vedno jasnejša postaja tako dolžnost, da moramo s forsiranim tempom urediti vsa notranja vprašanja in to je eden vzrokov,

da venomer opozarjamo na važnost ureditve gospodarskih vprašanj. Kajti od ureditve teh vprašanj je šele odvisno, če bo tolikokrat povdaruje sodelovanje vseh sil v narodu le fraza ali pa postane realnost, ki bo dvignila vse naše narodno življenje. Po svetu se pripravljajo veliki dogodki in

Veliki gospodarski program vlade

V sredo zvečer je na seji poslancev in senatorjev JNS podal predsednik vlade dr. Srškić velik gospodarski program svoje vlade. Ob zaključku lista moremo le na kratko poročati o glavnih smernicah tega programa, obširneje pa storimo to prihodnjic.

Program vlade dr. Srškića se deli na štiri dele. Predvsem pomeni definitivno ureditev kmečkih dolgov. Vsi kmečki dolгови se morajo plačati, vendar pa so dovoljene razne olajšave, zlasti pri obrestni meri. Po programu bodo dolгови plačani v 12 letih pri povprečnem obrestovanju po 3-54% zasebnikom in po 6-02% denarnim zavodom. Za kmečke upnike so dovoljene posebne ugodnosti.

Sanacija denarnih zavodov je drugi del vladnega programa in je v zvezi z ureditvijo kmečkih dolgov. Denarni zavodi bodo smeli svoje konvertirane kmečke dolgove lombardirati ali eskontirati v višini do 50% pri drž. ali privilegiranih zavodih. Vlada je v ta namen za dobo 3 let te nove kredite zavarovala z zneskom 1 milijarde Din. Poskrbljeno pa je, da ne nastane niti najmanjša inflacija, ker je vlada odločno in brezpogojno proti vsaki inflaciji.

Zaščita denarnih zavodov mora po dveh letih prenehati. Za denarne zavode, ki so sicer aktivni, toda le nelikvidni, se izdajo posebne uredbe, ki bodo predpisale prehod iz sedanjega zaščitenega stanja v normalno. Zavodi pa, ki so pasivni morajo prenehati in le v izjemnih primerih more

Vprašanje kmečkih dolgov

Treba je preprečiti, da ne bo kmet brez kredita

V zadnjem času se v domačih in tudi tujih listih mnogo piše o novi ureditvi kmečkih dolgov v Jugoslaviji. Tako poroča »Neue Freie Presse«, da se namerava izvesti nova ureditev na ta način, da se prično kmečki dolгови odplačevati z novembrom 1934 in da se morajo potem v 15 letih plačati. Skupno bi se za obresti in amortizacijo odplačevalo na leto okoli 7 odstotkov.

»Narodno blagostanje« poroča o drugem načrtu za ureditev kmečkih dolgov, ki ga je izdelal dr. Vlada Marković. V glavnem določa ta načrt: Od zaščite se izvzamejo kmečki dolгови, narejeni po 20. aprilu 1932, dalje dolгови za dobavljeno blago od trgovcev in združenj, dolгови obrtnikom in kmetom, dolгови denarnim zavodom v višini do 1500 Din in dolгови, ki znašajo več ko 60 odstotkov vrednosti kmečkega posestva. Nadalje se izvzamejo od zaščite vsi dolгови Narodni banki, Priv. agrarni banki in Drž. hipotekarni banki. Vsi drugi dolгови pa se spremenijo v dve vrsti. V prvo skupino spadajo denarni zavodi in hranilnice, katerim se morajo dolгови odplačati v 7 letih pri 10-odstotnem obrestovanju, v drugo skupino pa vsi zasebniki, ki morajo dobiti svoja posojila povrnjena v 10 letih pri 6-odstotnem obrestovanju.

»Narodno blagostanje« Markovičev načrt odklanja, ker bi pomenil ta načrt nove težkoče za vse denarne zavode.

Drug predlog, ki je bil že predlagan to spomlad, je predlog bivšega pomočnika finančnega ministra dr. Plavšića. Ta predloga, da se vsi kmečki dolгови plačajo s posebnimi obveznicami, ki bi bile pravi državni denar. Denarni zavodi bi s tem postali takoj likvidni. Kmetje bi odplačevali te dolgove s 4% letno amortizacijo, obresti ne bi plačevali nobenih. Ves ta de-

zato ne smemo biti malenkostni, zato moramo najti pot, da zberemo v pravem času vse svoje sile in da bomo s tem močni, da se zavarujemo pred vsakim presenečenjem.

Naj povsodi po svetu dobra volja izgine, pri nas in za naš narod mora ostati!

trgovinski minister predpisati, kako se izvede njih sanacija. V ta namen bodo izdane za denarni zavod čisto določene olajšave.

Tretji del vladnega programa določa, da se neha doba podeljevanja podpor, temveč se bo brezposelnost omilila z javnimi deli. Za vse banovine je izdelala vlada načrt za javna dela in v ta namen bo dala 50 milijonov. Sestavijo se nadalje posebni odbori za javna dela. Za financiranje teh del pa se ustanovi državni fond, v katerega se stekajo ta sredstva: 1. dotacije države; 2. terjatve države za podporo za prehrano; 3. trošarina od bencina, 50 Din od 100 kg mešanega, 200 Din od 100 kg čiste ga (mešanje bencina z alkoholom ni več obvezno) in 4. trošarine za cement v višini 15 Din za 100 kg, ceno cementa pa minister za trgovino maksimira. Ustanove pa se tudi posebni banovinski odbori za javna dela.

V četrtem delu vladnega programa se rešujejo druga važna vprašanja, predvsem vprašanje obrestne mere in je vlada že v pogajanjih z Narodno banko, da se zniža njena eskontna obrestna mera na 6-5 do 7%.

Nadalje je napovedal predsednik vlade, da se bodo s posebno uredbo prepovedali karteli in da je tudi že gotov bančni zakon.

Cilj vladnega programa je, kakor je dejal predsednik vlade v svojih zaključnih besedah, da se negotovost in zmedenost v gospodarskih odnosajih neha.

nar bi se stekal v nov amortizacijski zavod, ki bi v kratkem zbral tako velika sredstva, da bi mogel financirati industrijo, čeprav bi vsako leto tudi odplačeval del kmečkih dolgov. Je to velikopotezen načrt, ki ima v sebi mnogo dobrega, ki pa skoraj gotovo ne bo izveden, ker se mu očita, da vodi v inflacijo.

Je pa še cela vrsta drugih predlogov, na katere pa se tu ne moremo ozirati, ker bi zašli predaleč. Vsi ti predlogi so večinoma zgrajeni vedno na drugih načelih, le predlogi, ki izhajajo iz vrst gospodarstva so skoraj vedno enaki in se skoraj nič ne razlikujejo, pa naj prihajajo iz Slovenije ali iz južne Srbije. Dokaz, da so ti predlogi v resnici utemeljeni in vredni največjega upoštevanja.

In prvo načelo, ki ga izrekajo gospodarski krogi je, da ne sme biti nobene ureditve vprašanja dolgov, ki bi bila v korist le enemu stanu, drugim pa škodovala. Ker je to načelo izrekel v svojem znanem govoru v skupščini tudi predsednik vlade, upamo, da bo to načelo tudi v polni meri upoštevano. Zaradi kmečkega moratorija ne sme biti oškodovan ne trgovec, ne obrtnik in ne industrialec. Prav tako pa tudi ne sme kmečki moratorij uničevati denarnih zavodov. Če se že prizna kmetovalcu v sili moratorij, potem sme biti ta le čisto individualen in le za investicijske kredite.

Z moratorijem si sme pomagati samo kmetovalec, ki je prišel brez lastne krivde v stisko, ki ima voljo, da povrne svoj dolg, a ga vsled slabe žetve, elementarnih nezdod ali drugih nesreč ne more. Nikakor pa ne sme dajati zaščita kmečkih dolgov potuho, da ne bi plačali dolgov niti oni, ki bi jih mogli, a ki zlorabljajo sedanji zakon.

Tu je zlasti omeniti ono že zločinsko demagogijo, ki govori kmetom, da jim sploh ne bo treba več plačati dolgov. Notranji minister je sicer proti tej demagogiji že odločno nastopil, potrebno pa je, da besedilo novega zakona to demagogijo sploh onemogoči. Zato bi se moral glasiti prvi člen novega zakona, da se morajo vsi dolгови plačati in da bo pravica upnika na vsak način varovana.

To je tudi v interesu kmeta samega. Ze itak je moratorij izpodkopal kmetu kredit, če bi se še enkrat napravil ta nevarni eksperiment, potem je za vselej konec kmečkega kredita. To pa pomeni, da je potem nemogoče sploh vsak napredek kmetijstva, ker ne bo kmet nikdar več dobil kredita za investicije, ali pa le po tako odesuških obrestih, da bo kredit zanj predrag. Vsako omajanje zaupanja v plačljivost kmečkih dolgov vodi nujno k podražitvi kmečkih posojil in vsak poskus znižati kmetu obrestno mero za posojila bo žalostno propadel, če se bo z napačno zaščito ubijala vera v plačljivost kmečkih dolgov. Zato je treba gledati na to, da se kmetovalcu kredit utrdi, da bo zopet veljalo posojilo na zemljo, kot najbolj varno posojilo. Samo ona ureditev kmečkih dolgov bo zato v resnici dobra, ki bo zagotovila kmetovalcu njegov kredit. S splošnim moratorijem se to pač ne more zgoditi in zato bi bil čas, da se ta moratorij že enkrat odpravi.

A pri ureditvi kmečkih dolgov se je ozirati tudi na denarne zavode. Tisto mnenje, da bi bili denarni zavodi same prijavnice, je tako smešno in tako otročje naivno, da se sploh ne bi smelo nikdar in nikjer pokazati. Naši denarni zavodi so izvedli oprostitvev kmeta od odurohov, naši denarni zavodi so bili kmetu v pomoč in zato res niso zaslužili, da bi bili tepeni pod naslovom zaščite kmeta. To velja zlasti za vse naše kreditne zadruge, ki so s svojim cenimim kreditom naravnost omogočile napredek kmetijstva.

Kmečki dolгови se morajo urediti na ta način, da bo zmanjšana kriza zaupanja, da bodo denarni zavodi mogli zopet računati s 100-odstotno vrednostjo kmečkih dolgov, da bo le dobrim kmetovalcem pomagano in da se zopet približamo normalnim razmeram. Zato nobenih eksperimentov več, temveč besedo gospodarskim slojem, med katerimi je tudi kmetovalec in ne na zadnjem mestu.

Težave s šolskimi knjigami

Pod naslovom »Nova, popravljena izdaja« čitamo v »Politiki« to mično zgodbico:

»Svojemu sinu sem kupila za drugi gimnazijski razred samo nove knjige. Ko smo odprli eno teh novih knjig, smo našli listek, na katerem je bilo natiskano to-le:

»Opomba. Vsled pomote kartografa je na priloženi karti napačno vrisana meja Trajanovih osvojitvev v Mezopotamiji; verjetno je, da so Rimljani imeli že pred Trajanom del Mezopotamije v posesti. Ta napaka se bo naravno v prihodnji izdaji popravila.«

Če grem k trgovcu in kupim nogavice, me trgovec vedno opozori in pravi. Gospa, ta par ima majhno napako in velja zato samo 25 dinarjev mesto 60. Moram vas na to opozoriti.

Pri nakupu šolske knjige pa nihče ne opozori, da so v njej velike napake, ki se popravljajo s posebnimi listki. Seveda pa ni bila cena šolske knjige manjša, čeprav ima knjiga napako.

Prihodnje šolsko leto pride v drugi gimnazijski razred moja hčerka. Ze sedaj vem, da ne bo mogla uporabljati knjige, ki sem jo letos kupila za brata. Kajti prihodnje leto se bo pojavila »nova popravljena izdaja« šolske knjige, ki jo bo moral nabaviti vsak učenec.

Mizerija s šolskimi knjigami postaja res že neznosna in je že nezaslišano, kako se staršem delajo po nepotrebnem stroški. Tudi s šolskimi knjigami se poostruje gospodarska stiska. In brez potrebe!

Prisilni karteli v Nemčiji

O slabih straneh kartelov se je v naših časopisih že dosti pisalo. Prezreti pa ne smemo, da imajo karteli tudi svoje dobre narodnogospodarske in vzgojne strani. Da je tako, nam dokazuje novi nemški zakon o ustanovitvi prisilnih kartelov z dne 15. julija 1933. Zakon je izšel po potrebi. Državna uprava je namreč sama spoznala, da v tej gospodarski krizi ne more zagotoviti obstanka nekaterim panogam svoje industrije drugače, kakor z ustanovitvijo prisilnih kartelov, če se izkaže zanje potreba. Zakon kot tak je okvirni zakon, ki daje državnemu gospodarskemu ministru pravico, da more v svrhu ureditve tržnih razmer podjetja združiti v sindikate, kartele, konvencije ali jih s sličnimi pogodbami vezati ali pa jih s siloma priključiti k podobnim že obstoječim skupnim organizacijam, če se mu zdi to združenje ali ta priključitev potrebna z ozirom na pravice prizadetih podjetij kakor tudi obnega gospodarstva in občne koristi. Zanimivo je, da zakon izrečno ustanavlja možnost prepovedi, da se v panogah, za katere so se ustanovili prisilni karteli, za gotovo dobo ne smejo ustanavljati brez privoljenja državnega gospodarskega ministru nova podjetja istih panog, niti se ne smejo tekom dobe obstoječa podjetja razširiti v obsegu, delokrogu in delazmožnosti.

Za podjetja, ki kršijo kartelne dogovore, so predvidene redne globe v neomejeni izmeri, ki jih izreka posebno kartelno sodišče. Nemški listi povprek priznavajo, da so bile dane z uvedbo tega zakona nove smernice za razvoj nemškega gospodarstva. Karteli so že itak večinoma otroci potrebe. Nove nemške prisilne kartele pa moramo označiti kot otroke gospodarske krize.

Kar se tvorbe, notranje ureditve in obsega kartelov tiče, daje nemški zakon gospodarstvu popolnoma prosto pot. To je radi tega prikladno, ker so vzroki, ki so morali dovesti do ustanovitve prisilnih

kartelov, zelo različni. Med prvimi je bila dne 7. oktobra 1933 prisilno kartelirana nemška žična industrija. Kartelne določbe določajo vsakemu podjetju te panoge kaj sme in kaj ne sme proizvajati in da zlasti ne sme začeti s proizvodnjem predmetov, ki jih doslej še ni proizvajal. Iz tega razvidimo, da je odločujočim krogom v tem primeru največ na tem, da se ustanovi v žični industriji **stacionarno stanje**. Bistveno širša so kartelna določila pri prisilnem kartelu proizvajalcev konzerviranega mleka. Tu vsebujejo kartelna določila točne proizvodne predpise in razen tega določilo o vnovčenju proizvodov in določilo o možnosti kontingentacije proizvodov. Kartelni dogovor ustanavlja tudi obvezne prodajne cene. Na isti podlagi se sedaj pripravljajo ustanovitve kartela za proizvajalce porcelanaste posode. Pri vseh teh tvorbah gre za zaščito malih podjetnikov, ki jim je v tej svetovni krizi zbog medsebojne konkurence ogrožen obstanek. Pri tej organizaciji malih podjetij je država samo sledila veliki industriji (železo, papir itd.), ki je iz istih razlogov že prej spoznala potrebo, da se kartelira.

Nekaj sličnega opažamo tudi v Avstriji, ki je n. pr. pred nedavnim časom sama zahtevala, da se vse tvornice lepenke kartelirajo in zagrozila, da tvornice, ki se ne bi hotele kartelirati, ne morejo postati deležne izvoznih bonifikacij. Avstrijska državna uprava je s tem očitno hotela napraviti konec vednemu zniževanju cen pod proizvodne stroške, ki je bilo v tekočem letu za avstrijsko papirno industrijo katastrofalno.

Iz vrst odločilnih krogov čujemo, da bo, sledeč potrebi časa tudi pri nas vlada v najkrajšem času predložila Narodni skupščini osnutek zakona o kartelih. Je ta zakon že skrajno potreben in bo v korist vsemu gospodarstvu, če se bodo z njim dobre strani kartelov pospeševale, slabe pa izločile.

Prave besede

»Privredni pregled« piše:

»Teško onim, ki niso v svojem življenju trpeli, ker težko prenesejo udarce usode. To so razvajenci starišev in okolice, ki si domisljajo, da je vse na tem svetu določeno njim za uživanje in v prosto razpolaganje. Takšni so zlasti otroci bogatih starišev. Oni so tako pomehkuženi vsled nepravilne vzgoje, da podležejo ob prvem udarcu usode. Ali se ni pred kratkim obesil mladenič nepolnih dvajsetih let, kateremu so bogati stariši izpolnili vsako željo, ker je bil edinec. A ko se mu ni hotelo, da bi nekaj izvršil, se je obesil.

Revsčina in pomanjkanje okrepe človeka, dočim ga bogastvo in preobilica navadno pomehkužita. Razvajenci le redko ohranijo podedovano premoženje, reveži pa samo s svojimi petimi prsti ustvarjajo premoženja. Zato je treba v bogati rodbini prijaviti otroke na priprosto življenje in ne izpolniti vsake želje. Nič ni bolj pogubno za otroke, kakor to, če se stariši hvalijo, da so njih otroci popolnoma preskrbljeni in da nikdar v življenju ne bodo poznali pomanjkanja. Ni na svetu tako velikega premoženja, ki ga ne bi bilo mogoče potrošiti ali zapraviti, če pride v lahkomišelnost roke. Ni treba živeti le za denar in premoženje. Toda podedovano premoženje je treba spoštovati in ga hraniti kot svetinjo ter ga po možnosti še povečati. Tega pa ni pričakovati od otrok, ki so rojeni v preobilici in ki jih je preobilica spremljala v hiši in družbi.

Zidovski plemje je lepa izjema. Zidovski otroci so že zgodaj in dobro vpeljeni v življenje in v posel. Pri delu in misleči na delo, nimajo časa za fantaziranje in v njihovih glavah ne nastajajo zaradi ničvrednih stvari nerešena vprašanja, ki se jim drugi skušajo izogniti le s samomorom ali pa z ubojem.«

KLIŠARJE
vseh vrst fotografij
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

IZRPNEN ČLANEK O JUGOSLAVIJI V BELGIJSKI REVJI

Oktohrska številka ugledne in že pred vojno izhajajoče belgijske revije »L'Expansion Belge et Exposition Réunies« objavlja na uvodnem mestu lep in zelo vestno sestavljen članek o Jugoslaviji. Članek v tej ugledni reviji, ki izhaja pod pokroviteljstvom belgijskega zunanjega ministra in osrednjega odbora belgijskih industrijalcev, bo brez dvoma v vsej Belgiji zelo dvignil zanimanje za Jugoslavijo. Saj je »L'Expansion Belge et Exposition Réunies« ena najuglednejših belgijskih gospodarskih mesečnikov, ki pa posveča vso pozornost tudi vsem znanstvenim, kulturnim, umetniškim in socialnim problemom Belgije.

Članek o Jugoslaviji je bogato ilustriran in s točnimi podatki dobro podkrepjen. Najprej podaja kratek zemljepisni pregled Jugoslavije in njen notranje politični ustroj. Nato navaja vsa belgijska zastopstva v Jugoslaviji in vsa jugoslov. v Belgiji. Opozorjamo posebej na Belgijsko-jugoslovansko trg. zbornico, ki ima svoj sedež v Bruslju, Avenue des Nations 66.

Nato navaja članek pregled agrarne produkcije Jugoslavije in izvoz njenih deželnih pridelkov. Prav tako izrpneno poroča tudi o industrijski in rudarski produkciji Jugoslavije. Po kratkem pregledu denarstva (v glavnem v Beogradu) podaja kratke podatke o jugoslovanski carini, o trgovinskih običajih in nato poroča obširno o jugoslovanski zunanji trgovini. Posebno podrobno poroča o zunanji trgovini z Belgijo, napram kateri je Jugoslavija visoko aktivna. Seveda pa bi bilo treba jugoslovansko-belgijske odnose še znatno poglobiti.

Članek v ugledni belgijski reviji dobro služi Jugoslaviji in zato priznanje vsem, ki so omogočili njegovo objavo.

Adria prašek je boljši

Po svetu

Jugoslovenska delavna stranka se je pridružila Janjičevi radikalno socialni stranki. Tudi Vidović s svojim etničnim gibanjem se je pridružil Janjičevi stranki.

Bolgarski listi pišejo, da je položaj Mušanove vlade omajan in da bi mogla pasti na vprašanju ureditve kmečkih dolgov.

Rumunski parlament je razpuščen. Volitve v parlament bodo dne 20. decembra, v senat pa dne 28. decembra. Novi parlament se sestane dne 10. januarja.

Grška vladna kriza je rešena in so preklicali demisijo vsi trije ministri, ki so demisionirali vsled amnestije povzročiteljev zadnjega puča generala Plastirasa.

Italijanski tisk je pričel kampanjo proti Društvu narodov, češ da je odveč. Sodijo, da ni izključeno, da bi še Italija izstopila iz Društva narodov ter s tem izsilila, da dobi pakt štirih večji pomen.

Reorganizacija Društva narodov zahteva Italija in sicer v tem smislu, da ne bi več tvorila Versajska pogodba osnovo Društva narodov. Odpadle naj bi tudi vse vojne sankcije, ki jih določa čl. 16 pakta o Društvu narodov. S tem bi bilo omogočeno sodelovanje Nemčije v Društvu narodov.

Generalni tajnik Društva narodov Avenol je obiskal Mussolinija, kateremu je skušal dokazati, da bi se mogli njegovi načrti izvesti tudi v okviru Društva narodov.

Razorožitvena konferenca bo odgodena, ker je Francija odločno odklonila separatno manjšo konferenco, ki naj bi bila v San Remu. Po italijanskem predlogu naj bi pri tej konferenci sodelovala tudi Nemčija.

Zasedanje angleškega parlamenta je otvoril kralj s prestolnim govorom, v katerem je naglašal, da bo skušala angleška vlada z vsemi sredstvi ohraniti mir in omogočiti rešitev razorožitvenega vprašanja. Nadalje se je dotaknil vprašanja Indije ter govoril o potrebnih ukrepih za omiljenje brezposelnosti in zboljšanja zunanje trgovine.

Pogodba o nenapadanju bo podpisana med sovjetsko Rusijo in U. S. A. V Moskvi so že besedilo pogodbe odobrili.

Ožje volitve bodo prihodnje nedelje v Španiji v 164 okrajih. Lerroux se prizadeva, da doseže za nedeljske volitve blok vseh republikanskih levih strank.

Notranji minister, ki ni bil več izvoljen, je navedel volivne rezultate: Izvoljenih je bilo 92 poslancev kat. akcije in agrarcev, 48 radikalov, 30 katalonskih levičarjev, 19 socialistov, 13 nacionalistov iz Baske, 10 ligašev, 8 tradicionalistov in poslancev sedmih drugih strank 24.

Bivši ministrski predsednik Lerroux je izjavil, da je pri nedeljskih volitvah propadla levica vsled preostrih ukrepov protičerkvi in drugih preradikalnih novotarij in zaradi ženske volivne pravice.

V Španiji je bilo proglašeno obsedno stanje, ker se vlada boji, da bi desničarske stranke po svoji veliki volivni zmagi proglasile monarhijo.

Nove kredite za ameriško mornarico je zahteval državni podtajnik Swanson. Ameriška vojna mornarica naj bi se povečala za 5300 pomorščakov in 2000 mož mornariške infanterije.

Protihabsburške demonstracije so priredili v Budapešti študentje v protest proti proslavi 21. rojstnega dne Karlovega sina Otona.

Bivšega japonskega predsednika vlade barona Vakasukija je skušal zabosti znani japonski boksač Nogusi, ker je Vakasaki na londonski pomorski konferenci pristal na omejitve japonske mornarice.

Nemška vlada je zaplenila imetje učenjaka Einsteina.

Južno-afriška unija je sklenila z velikimi italijanskimi paroplovnimi družbami dogovor, po katerem dobe te družbe od unije 180.000 funtov letne subvencije, če bo 18 njihovih parnikov vršilo obalno službo v območju unije. Poleg tega morata osebno službo opravljati dva potniška parnika, ki imata 20.000 ton nosnosti. Vozila bosta iz Kapstadta v Genuo. Iz Trsta pa morajo voziti trije tovrstni parniki z 11.000 tonami.

Dve novi tekstilni tvornici ustanove v Kamniku. »Jugopamuk«, last dveh Čehov, bo izdelovala frotirke, kopalne plašče in podobno blago. »Vesna«, last dveh Kamničanov, pa se bo bavila z drugo panogo tekstilne industrije. Že zdaj deluje v Kamniku »Jugobarvarna« g. Biške, ki že dobiva mnogo dela od tekstilnih industrij v Kranju.

Gospodarska pisma z Dunaja

Izlet v Beograd odpovedan. Vzrok - sosedska ljubosumnost. Nekaj o našem izvozu.

Dunaj, 19. novembra.

Naznanjeni izlet dunajskih in sploh avstrijskih gospodarskih krogov, ki je bil sprva določen že na dan 9. t. m., potem odložen na 23. novembra — je končno moral biti definitivno odpovedan, — kajti »es wäre zu schön gewesen«. Priglasilo se je namreč nad 100 najodličnejših predstaviteljev avstrijskih gospodarskih krogov, med temi trije bivši kancelarji, podkancelarji, več ministrov, več predsednikov vseh možnih zbornic in korporacij, tako da bi mogli s ponosom reči: vsa avstrijska industrija, vse trgovske korporacije, ki nekdaj štejejo, so bile zastopane. — Ali zdi se, da so se pojavile zakulisne sile doma in izza meje, ki so vprašale: zakaj ravno Jugoslaviji takšna pozornost? Kaj to pomeni? In ti pomisleki so bili tako močni, da je bilo treba potovanje odpovedati in misliti na poznejše čase, ko bo prirediti take izlete povsem na tihem... Ako bi tukaj hoteli, bi bilo udeležencev tudi 300, ali v Beogradu so želeli, da bodi število bolj omejeno, zastopano pa naj bo, kar v Avstriji nekaj šteje. In tako je bilo, ali žal, morali so vse skupaj odpovedati.

Letošnji izvoz našega sadja končuje z velikim razočaranjem. Češpelj je že še bilo za silo, ali komaj tretjina od lanskeh. Vendar pa so bile cene boljše od lani. Od 190 dovoljenih vagonov grozdja jih je bilo doslej pet. Kakšno smolo smo imeli, naj služi v dokaz ta primer: Ker ni bilo grozdja v običajnih krajih (Karlovci, Novi Sad, Smederevo, Arandjelovac), se nam je bilo posrečilo letos odkriti čisto nove vinograde v Hercegovini, kjer je bilo okrog 100 vagonov posebne vrste lepega in dobrega grozdja, ki še ni bilo nikdar izvažano na Dunaj. Ljudje so bili vaeni doslej, da za vino niti dva dinarja niso dobivali, a za letos bi prejeli več za samo grozdje, pa smo poskrbeli, da je došel iz Broda podjeften mož z 10.000 koski in šestimi pakovalci na lice mesta. Kar je pričel tisti oktobrski dež, ki je trajal štiri dni, na to je posijalo sonce in napito grozdje je vse popokalo. Niti enega vagona nismo dobili. Z jabolkami je tudi konec, še predno je kaj začelo. V Sloveniji je bilo komaj 30% lanske letine. Ali zdi se, da se je polotila naših ljudi čudna špekulacija.

Hranijo namreč jabolka za — še boljše kupčije, ki jih mislijo dočakati. — Toda nevarnost je, da se vsi špekulanti hudo prevarijo. Ne računajo na ameriška jabolka, ki že prihajajo. Ta teden so prodajali krasna jabolka na drobno po 72 grošev, ali po priliki toliko, kolikor bi stala jugoslovanska po sedanjih ponudbah na — debelo. Tukaj sicer pričakujejo, da se prvi naval ameriških jabolk kmalu poleže in da bodo cene zato tudi za naše blago ugodnejše, — toda utegnejo se vsi vkup tudi varati, in tedaj bo špekulacija naših izvoznikov zaman. Zato: boljše drži, nego lovji ga. Z jabolkami ni špekulacije! — Sicer pa so tudi res neopravičene cene, ki jih pri nas zahtevajo. Lani niso mogli naši prejeti niti po dinarju, letos pa vidimo ponudbe kar po — 6 dinarjev franko državna meja. Vse, kar je prav. Nekateri nakupovalci računajo kar na celo premoženje dobička pri vsakem vagonu. Ako se taki opečejo, jim bo le prav! O takih posameznostih bom še poročal v pouk tudi kmetovalcem.

Izvoz naše živine v Avstrijo je odvisen od dovoljenega kontingenta, ki ga od tedna do tedna menjajo in najraje skrčujejo. Zadnje čase vlada velika jeza med izvozniki in uvozniki, kajti kontingent je bil prav čudno omejen, a ostanek še bolj čudno razdeljen. Na intervencijo — pa so obljubili, da bodo vsi zaostali kontingenti v decembru ali januarju dopolnjeni...

Izvoz prašičev in volov je zaostal tudi radi ogromnih dovozov perutnine, ki so je navozili na Dunaj toliko, kolikor doslej še nikoli. Zato so bile cene take, da naši izvozniki niso mogli biti zadovoljni.

A. G.-k.

ZBIRANJE SAJ ZA IZVOZ

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine pri ministru za trgovino in industrijo v Beogradu sporoča, da se zanima neka tvrdka na Poljskem za nakup saj, ki jih potrebuje za izdelavo ogljenih elektrod za električne plamene in električne žepne baterije. Ako bi se katera tvrdka zanimala za izvoz takih saj, naj sporoči svoj točen naslov Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

NOVA ORGANIZACIJA TRGOVINSKIH IN INDUSTRIJSKIH ZBORNIC V RUMUNIJI

Rumunsko ministrstvo za trgovino in industrijo pripravljata zakonski načrt o spremembi organizacije trgovinskih in industrijskih zbornic. Predvsem se bo znižalo število zbornic od 48 na 15. Še nadalje bodo ostale samo zbornice, ki se nahajajo v Bukarešti, v glavnih pokrajinskih mestih in najvažnejših donavskih in morskimi pristaniščih, vse druge zbornice pa se odpravijo. Namen te redukcije zbornic je, da se zmanjšajo upravni stroški. Zveza trgovskih in industrijskih zbornic bo obstajala še naprej in bo vodila delovanje vseh zbornic. Z novim zakonom se bo tudi poenostavilo poslovanje zbornic in uvedle enotne takse v vseh zbornicah. Ministrstvo za trgovino in industrijo namerava izvesti tudi reorganizacijo rumunskih zbornic v tujini, da bi se izboljšali trgovinski stiki Rumunije s tujino.

SOVJETI SO PLAČALI VELIK DEL SVOJIH DOLGOV

Vsled bližnjih ameriško-sovjetskih pogajanj za nova posojila Rusiji, so zelo narasli ruski papirji v vrednosti. Če so morali sovjeti trpeti, da se jim je še v začetku septembra računalo od negarantiranih menic po 21 do 22 odstotkov obresti, se zahteva sedaj le 16 odstotkov. Obrestna mera za menice, za katere jamči Nemčija, pa je padla od 12 na 9 do 10 odstotkov. Kako zelo se je izboljšal položaj za sovjetse se vidi najbolj iz dejstva, da so morali sovjeti ob rusko-angleškem konfliktu obrestovati svoje dolgove celo po 29 odstotkov. Položaj pa se je za sovjetse izboljšal tudi vsled tega, ker so sovjeti plačali mnogo svojih dolgov. Tako se je sovjetski dolg Nemčiji zmanjšal za 500 na 700 milijonov mark. Vse sovjetske obveze do tujine se cenijo sedaj na 174 milijarde mark, dočim so pred enim letom znašale še dve in pol milijardi.

Zelo pa so padla ruska naročila Nemčiji in sicer od 420 na 150 milijonov mark. Večino teh naročil je dobila Avstrija. Gre za nabavo strojev in nekaterih posebnih izdelkov. Verjetno pa je, do dobi Avstrija še nova naročila in bodo v ta namen v kratkem odpotovali zastopniki avstrijske industrije v Rusijo. — Tudi na Češkoslovaškem je vedno močnejše stremljenje, da se sklepe z Rusijo nova trgovinska pogodba, da bi dobila češkoslovaška industrija novih naročil.

Adria prašek je boljši

SPORAZUM O GRŠKIH DOLGOVIH

Med grško vlado in zastopniki angleških upnikov je bil sklenjen sporazum o grških zunanjih dolgovih. Do konca leta bo plačala Grčija svojim zunanjim upnikom le 27 odstotkov obresti. Vse obresti, ki bi jih morala plačati Grčija za tuje dolgove, znašajo: 276 milijonov funtov, 338 milijonov dolarjev, 413 milijonov francoskih frankov in 715 milijonov švicarskih frankov, kar znaša skupno 2.210 milijonov grških drahem. V grškem letošnjem proračunu je bilo predvideno za obrestovanje tujih dolgov 1.121 milijonov drahem, po novem sporazumu pa treba Grčiji plačati le 608 milijonov in bo torej Grčija prihranila polovico na obrestih za tuje dolgove.

FRANCIJA ODPRVI PLURALNE DELNICE

»Journal Officiel« objavlja zakonski načrt o odpravi pluralnih delnic. V bodoče ima vsak delničar le toliko glasov, kolikor kapitala zastopa. Izjemoma bodo dovoljene še delnice z dvojnimi števili glasov, če gre za delnice na ime in so te že najmanj dve leti v posesti enega imetnika. V dveh letih se morajo pravila vseh delniških družb prilagoditi novemu načrtu.

Praktični trgovski nasveti

Izkušnja

Ako trgovec pozna stranko osebno, prav lahko presodi, kaj stranka potrebuje in kaj lahko kupi in koliko more plačati. Druga je pa je, če prodajalcu stranka ni osebno znana. Zunanost stranke ni vedno odločilna za presojo, kar je moral ugotoviti prodajalec, ki je na vprašanje nekega bolj skromno oblečenega kupca: kaj stane blago, ki ga je imel pred seboj na mizi, odgovoril, da bi bilo najbrže predrago za njega. Kupec pa je nato vprašal, če nima kaj boljšega in je tudi v resnici boljše blago kupil in plačal.

Izkušnja uči, da je treba stranki pokazati najprej ne najcenejšo vrsto blaga, temveč boljšo vrsto. Če stranka vidi dobro blago, večkrat izpremeni svojo namero in kupi boljše blago in ne ceneno, kakor je prvotno nameravala.

To izkušnjo naj ima prodajalec vedno na misli, ko začne srečati stranki. Ne samo da zasluži trgovec pri boljšem blagu malenkost več, temveč je tudi stranka boljše odrezala, ker že pogovor pravi, da kar je poceni, je navadno drago.

Svetuj stranki nepristransko in pravilno, da bo rada prihajala v trgovino.

Dodamo še ta nauk: Zastonj ne more nihče ničesar dati, ali dobro blago po primerni ceni mora dati vsak reden trgovec.

Prava mera

Ljubi Bog je ustvaril ljudi postave velike in male, mršave in okrogle, sorazmernih in nerazmernih oblik itd., kar prodajalci dostikrat prav zelo občutijo pri vsakdanjem obvešanju s svojimi cenjenimi odjemalkami. Kupovalki nekoliko premajhne postave ali drugi dozdevno s preveliko postavo, z nekaj preveliko nogo ali roko itd., je kaj neljubo, če se jo z vpraševanjem po številki velikosti ali na drug način spominja na ta njen nedostatek. Izvežbana prodajalka na prvi pogled ugane pravo velikostno številko in če je povsem gotova, prinese za malenkost preveliko številko. Katera prodajalka je tako navihana in ima tako izvežbano oko, da ugane brez povpraševanja primerno velikostno številko vsakega dela ženske opreme, ta je priljubljena pri vseh vrstah odjemalk in te rade hodijo k tej prodajalki.

Ljubke prodajalke, vežbajte svoja očesa v tem pravcu.

Praksa pravi tako

Predno naročiš znova katero blago, se moraš prepričati, koliko imaš še zaloge in kako se prodaja ta vrsta blaga. Privoščim vsakemu potniku in zastopniku, da veliko prodaja, ali kupeu moram vseeno priporo-

Brzojavi:
Krispercoloniale Ljubljana
Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik:
Josip Verlič

Veletrgovina kolonijalne robe. Velepražarna kave. Mlini za dišave

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 33

Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka. Mineralne vode

točna postrežba — Ceniki na razpolago
Ustanovljeno leta 1840

čati, da z novo naročbo blaga, katerega je še dovolj v zalogi, ne veže svojih sredstev, katerih mu lahko primanjkuje, ko bo moral plačati račun. Zaloga naj bo v razmerju s prometom in vedno majhna, ker se more vsak hip dopolniti.

Ne kupuj blaga v večji množini, katerega ne poznaš in ne veš, ali gre. Za poskušnjo lahko naročiš malenkost.

Ne vrži nobene ponudbe v koš, temveč spravljal vsako ponudbo. Uredi si cenike in ponudbe, da imaš stalen izkaz virov za dobave. Zanimaj se za oglase v svojem stanovskem glasilu.

Prodajalec bo morda navduševal za večji nakup z dokazovanjem, da to pri večjem odjemu napravi ugodnejšo ceno. Preračuni, koliko denarja bi moral vložiti v blago in če obresti ne znesejo toliko, kolikor popust na ceni. Ali ne potrebuješ morda drugje bolj nujno denar, ali ga kje drugje lahko z boljšim dobičkom porabiš.

Za naročila uporabljaj tiskovine, kakor jih je priporočal trgovski koledar trgovskega društva »Mercur« v Ljubljani.

Z naročili na takih obrazcih prepričaj, da bi se dobavitelj pozneje izgovarjal, da ni bilo naročilo točno in podobno.

Predno naročilo podpišeš, še enkrat natančno pregledaj. Tak pregled je posebno potreben, predno podpišeš naročilo potniku ali zastopniku.

Več

zaslužka trgovcem!

To se venomer čuje iz vrst trgovcev. Mi smo pričeli. — Boljše blago Vam nudimo ceneje. Tudi zaslužite precej več.

Kupujte »URAN« - kremo za lice.

»URAN«, LJUBLJANA
Mestni trg

Konkurzi in prisilne poravnave.

Uvedeno je poravnalno postopanje o imovini tvrdke »Express«, avtomobili, motocikli, kolesa, d. z. o. z. v Ljubljani. Poravnalni sodnik Avsec, poravnalni upravnik odvetnik dr. Furlan Boris. Narok za sklepanje poravnave dne 23. decembra ob 9, rok za oglasitev do 17. decembra.

Narok za prisilno poravnavo v zadevi Pavlina Franca v Ljubljani se določa na dan 16. decembra ob 11. pri okrožnem sodišču v Ljubljani, soba št. 140.

Adria prašek je boljši

OBCNI ZBORI

II. redni letni občni zbor Gostilničarske pivovarne, d. d. Laško, bo v torek, dne 12. decembra ob 10. dop. v hotelu »Savinja« v Laškem. Če bi bil ta občni zbor nesklepčen, se vrši pol ure kasneje drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu delničarjev. Na dnevnem redu sta poročili upravnega in nadzornega odbora, odobritev bilance in volitev 3 članov nadzornega sveta in 3 namestnikov upravnega sveta.

Redni letni občni zbor »Tekstilane«, tovarne sukna, d. d. v Kočevju, bo dne 5. decembra ob 11. uri v sejni dvorani Zadržne gospodarske banke v Ljubljani, Miklošičeva cesta 10.

Dobava-prodaja

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. novembra t. l. ponudbe o dobavi 300 smolnatih bakelj, 450 gorilcev za petrolej, 10.000 kosov strešne opeke, 40 belilnih čopičev in 100 m² solinskega stekla. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Kanalizacijska dela se oddajo potom ofertne licitacije dne 25. novembra t. l. pri inženjerskem oddelku Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Oddaja slikarskih, električnih in ključavničarskih del v vojašnici »Kralja Petra I.« v Mariboru se bo vršila potom ofertne licitacije dne 27. novembra t. l. pri inženjerskem oddelku Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Oddaja zakupa restavracije na postaji Karlovce se bo vršila potom ofertne licitacije dne 27. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Dne 26. novembra t. l. bo pri Komandi 39. pešadijskega polka v Celju ustnena pogodba za dobavo 10.000 kg krompirja, 5000 kg zelja in 3000 kg čebule. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Stari avtomobili se prodajo na licitaciji dne 29. novembra t. l. pri Avto-komandi II. armijske oblasti v Sarajevu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Kamnoseška dela na katedrali v Djakovu se oddajo potom pismene licitacije dne 30. novembra t. l. pri Dižecezanškem računskem uradu v Djakovu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Bukov les in drva se prodajo potom pismenih ponudb, katere je vložiti do 27. novembra t. l. pri Direkciji šum v Ljubljani. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Zaga v Bohinjski Bistrici se odda v zakup potom licitacije dne 30. novembra pri Direkciji šum v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, natančnejša pojasnila pa dajeta Direkcija šum v Ljubljani in šumska uprava v Boh. Bistrici.)

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. novembra ponudbe o dobavi 1000 kg firneža in 1000 kub. metrov točnega gramoza.

Direkcija državne železnic Vares sprejema do 29. novembra ponudbe o dobavi 10.000 kg črne pločevine; do 7. decembra pa o dobavi 15.000 kg livarskega grafita.

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. novembra ponudbe o dobavi 75 gostil za krogličaste členke ogrev. cevi.

Direkcija državnega rudnika Vrdnik sprejema do 30. novembra t. l. ponudbe o dobavi 200 metrov jeklenih verig.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 27. novembra ponudbe o dobavi 1200 kg žebeljev, 24 železa, 400 stauferjevih mazač in 1500 žag za kovino.

Direkcija državnega rudnika Vrdnik sprejema do 30. novembra ponudbe o dobavi ključavnic, šarnirjev, spojki itd.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 27. novembra t. l. ponudbe o dobavi sedlarskih potrebščin, električnega materiala in tračnih varnostnih naprav.

Direkcija državnega rudnika Vrdnik sprejema do 30. novembra t. l. ponudbe o dobavi 200 m³ hrastovega lesa, 150 omotov krovne lepenke in 30.000 desk.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj:

Nekaj o izdaji menic in čekov in o vojenju trgovinskih knjig

II. V trgovinskih knjigah

Naj v tej zvezi omenim še nekaj o vojenju trgovinskih knjig. Menica (ček) se seveda vključuje po svoji vsebini; če ji vsebina ni pravilna, bo vpis sicer po obliki lahko pravilen, nepravilna pa bo stvarna vsebina vpisa. Z nepravilnostjo tu ne mislim samo onih primerov, v katerih vsebina menice ne ustreza zakonu, nego tudi proste pomote, ki se pripete tudi najvestnejšemu človeku, na pr. datum ali menična vsota se zapiše že v menici pomotno in prepíše se potem, povsem natančno, tudi v knjige. Možna pa je pomota pri knjiženju seveda tudi na osnovi povsem pravilne menice; skrat ima vmes svoje prste, v velikem podjetju je ob velikem številu vpisov izvestno število pomotnih neizogibno in ni ga niti, če nista dvomljivi sposobnost in dobra volja, jemati preveč resno, dasi treba skrbeti za to, da se število pomotnih vpisov čim bolj zniža in da se pomote čim prej odkrijejo in popravijo. Vprašanje je le, kako popravljati dejanski neizogibne pomotne vpise v knjigah.

Za ta del daje trgovinski zakonik povsem jasna negativna navodila: prvotna vsebina vpisa se ne sme s črtanjem ali na drug način napraviti nečitljiva, nič se ne

sme radirati niti se ne smejo napravljati take spremembe, za katere bi bilo negotovo, ali so se napravile pri prvotnem vpisovanju ali šele pozneje. Predručitve, ki ne nasprotujejo tem določbam, so torej dovoljene; kako naj se izvrše, uči nauk o knjigovodstvu. Tudi pri nepravilnih predručitvah v knjigah ne gre ne za vzrok pomote ne za namen spremembe, niti ne za način ali sredstvo, s katerim se vpis spreminja; za goli učinek gre, da vpisi v knjigo in s tem knjiga sama postanejo nezanesljivi, da knjige ne ustrezajo več svoji zakonski svrhi in določbi zakona, po kateri je trgovec dolžan voditi knjige, iz katerih se popolnoma vidita potek njegovih trgovinskih poslov in stanje njegove imovine. Če vsled nepravilnega popravljanja postanejo vpisi nejasni, če se vrše razure ali kemično uničevanje vpisov, knjiga ni več zanesljiva in ne ustreza svoji svrhi.

Vpisi v trgovinske in sploh v poslovne knjige vobče nimajo konstitutivne moči, t. j. z njimi se pravice in zaveze ne ustanavljajo, spreminjajo, uničujejo, marveč jim samo posvedočujejo postanek, spremembo, prenehanje. V tem je bistvena razlika od konstitutivnih listin, kakršni sta menica in ček. Napačen vpis v knjige ne vzame menici veljave, s popravkom napačnega vpisa v knjigah neveljavna meni-

ca ne dobi moči. Knjige, vpisi v nje, so samo dokazno sredstvo. Ko pravim »samo«, nočem reči, da je to nekaj malega, neznatnega. Baš obratno, trgovinske knjige so dokazno sredstvo čisto posebne vrste. Saj se sicer zasebne listine redno uporabljajo kot dokazilo zoper onega, ki jih je napisal, na trgovinske knjige se pa navadno opira prav oni, ki jih vodi, zoper nasprotnika, ki pri vojenju ne sodeluje. Zakon trgovinskim knjigam te dokazne moči ne more priznati, kadar si oni, ki knjige vodi, z nepravilnimi vpisi in z nepravilnim popravljanjem sam da spričevalo, da njegove knjige niso redno voje. Notranja zanesljivost med seboj povezanih vpisov je ono, kar dopušča njihovo izredno dokazno moč; če je ta zanesljivost dvomljiva, postane dvomljiva tudi sama dokazna moč knjig. Posledica nepravilnega knjiženja in popravljanja je torej, da se dokazna moč knjig zmanjša ali da celo preneha. Ali je zmanjšana ali prestala, presoja sodnik po svobodnem prepričanju. Če ni drugih dokazil, ima torej nepravilno knjiženje in popravljanje vpisov lahko za posledico izgubo pravde; če so druga dokazila, je pač dokazovanje vsaj oteženo in pravda se lahko tudi podraži, kajti najpompnejše dokazilo in redno najcenejše je pač le listina. Da trpi tudi sloves onega, komur bi se v pravdi dokazalo, da svojih knjig ne vodi redno, ni treba posebej omenjati; razprava je javna!

To pa ni edina posledica nerednega vojenja knjig. V stečaj in poravnavnem postopanju pride lahko do mnogo gorjih. Za stečajnega dolžnika je najugodnejši

način odprave stečaja prisilna poravnava. Stečajno sodišče pa sme predlog stečajnega upnika za prisilno poravnavo odbiti, če se njegovo imovinsko stanje ne da točno ugotoviti, ker dolžnik poslovnih knjig ali zapiskov sploh ni vodil ali jih je vodil ne redno. Dolžnikov predlog, da se uvede poravnava postopanje izven stečaja, ki je brez dvoma za dolžnika še ugodnejše od prisilne poravnave v stečaju, pa sodišče mora zavrniti, če dolžnik poslovnih knjig, ki bi jih po veljavnih predpisih moral voditi, sploh ni vodil — to se pri denarnih zavodih ne bo lahko zgodilo —, in sme odbiti odobritev sklenjene poravnave, če zbog neredno vojenih poslovnih knjig ali zapiskov ni mogoče dobiti zadostnega pregleda dolžnikovega imovinskega stanja. Seveda ne bom trdil, da bi en sam ali nekaj posameznih primerov napačnega knjiženja ali nepravilnega popravljanja morali imeti tako hude posledice; toda kje je meja? Slo bo tudi za to, ali je tak primer bolj ali manj važen, ali je mogel imeti hujše ali manj hude posledice za nasprotno stranko ali morda sploh nobenih. Vsekakor pa je možnost tako hudih posledic zasebnopravne prirode pač zadostno opozorilo, da nepravilnega popravljanja pomotnih vpisov sploh ne sme biti, čeprav je navadno mnogo bolj nedolžno od samega nepravilnega knjiženja, ki se da težje spoznati od nepravilnega, pa vendar vidnega popravka. Če se pa popravljanje vrši s kemičnimi sredstvi, torej redno na manj viden način, je to pač mnogo hujše, kajti to mora vzbuditi še mnogo gorji sum kot očitni popravki.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Vpisala se je nastopna firma:
Sedež: Ljubljana—Glince.
Besedilo: Tovarna hranil in pražarna »Adria« L. & M. Krebelj, družba z o. z.
Obratni predmet: Izdelovanje raznih vrst kavinih surogatov, zlasti sladne kave pod značko »Adria« in žitne kave, praženje zrnatih kave, mlete raznih dišav in kave, izdelovanje in predelovanje hranil in razpečevanje navedenih proizvodov in predmetov.

Visokost osnovne plačane glavnice: 100.000 dinarjev.

Poslovodje:

1. Krebelj Mara, trgovska sotrudnica, Glince, Cesta XI/2a.
2. Krebelj Ljudmila, trg. sotrudnica, ondi.

3. Lajovic Janko, knjigovodja v Ljubljani, Erjavčeva cesta 4/II.

Za namestovanje upravičen: Družba ima dva ali več poslovodij in se podpisuje na ta način, da pristavita po dva poslovodji kolektivno vsak svoj lastnoročni znak pod besedilo tvrdke ali pa eden poslovodja in en prokurist, postavljen za celokupno podjetje, kolektivno na isti način, vendar tako, da mora prokurist svojemu podpisu pristaviti vedno prokuro označujoči pristavek.

Okrožno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 3. novembra 1933.
Fi 611/33. — Rg. C V 136/1.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Kranj.
Besedilo: Frane Crobath, družba z omejeno zavezo.

Obratni predmet odslej:

Trgovina z mešanim manufakturnim in raznim blagom ter industrija perila in splošne konfekcije.

Okrožno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 3. novembra 1933.
Fi 617/33. — Rg. C I 43/51.

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Mehanična delavnica Kucel & Ko., Ljubljana.

Izbrise se javni družabnik Stanko Kucel, zbog česar je prenehala javna trgovska družba.
Lastnica tvrdke je odslej Soršak Jerica.

Okrožno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 3. novembra 1933.
Fi 610/33. — Rg. A VII 97/4.

Sedež: Kranj.
Besedilo: Jugoslovska Jugoslovansko-češka tekstilna industrija d. d.
Na izrednem občnem zboru dne 16. ju-

lija 1933. so se izpremenila družbina pravila v §§ 6. in 24.

Družba je upravičena:

1. ustanavljati in obratovati predilnice in tkalnice za vse vrste tekstilij;
2. ustanavljati in obratovati belilnice, barvarnice in tiskarne vsega manufakturnega blaga;
3. ustanavljati in obratovati vsa podjetja ki so potrebna pri pod 1. in 2. imenovanih obratih;

4. nakupovati in jemati v zakup pod 1., 2. in 3. označena že obstoječa podjetja in se udeteževati pri enakih podjetjih;
5. ustanavljati in obratovati električne centrale za tekstilne tvornice ter oddajati električno strujo proti odškodnini tudi drugim interesentom.

Izbrise se član upravnega sveta Počučnik Josip.

Vpisejo se člani upravnega sveta: Windischer Fran, upok. generalni tajnik zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani;

Milanović Pera, trgovec v Beogradu, Kneza Mihajla ulica;

Miličević Dragan, sekretar Industrijske komore v Beogradu, Poankarejeva ulica;

Theimer Pavel, bančni ravnatelj v Pragi, Bredovska 18.

Okrožno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 3. novembra 1933.

Fi 592/33. — Rg. B II 142/13.

*

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Lana, tekstilna tovarna, družba z o. z.

Izbrise se poslovodja Domladiš Fran, vpíše pa poslovodja Čeč Karol, ravnatelj Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani, Grubarjevo nabrežje 6

Okrožno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 3. novembra 1933.

Fi 600/33. — Rg. C I 104/30.

*

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Siegel & drug, družba z o. z. Na izrednem občnem zboru dne 3. oktobra 1933. se je izpremenila točka 5. družabne pogodbe.

Obratni predmet odslej: a) tovarniška izdelava tekstilnega blaga vseh vrst;

b) trgovina s tekstilnim blagom na debelo in drobno;

c) trgovska zastopstva sploh.
Vpíše se poslovodja Frankl Josip, trgovec na Dunaju I., Franz Josefsquai No. 55.

Okrožno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 3. novembra 1933.

Fi 602/33. — Rg. C I 167/15.

*

Sedež: Maribor.
Besedilo: Romanca Škof »Jugoektac«, tovarna pletenja, komanditna družba.

Izstopil je 1 komanditist.
Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 9. novembra 1933.

Rg. A III 171/5.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani

preporoča
špecerijsko blago

več vrst žganja, moko
ter deželne pridelke
— kakor tudi razno-
vrstno
rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in
mlini za dišave z električnim
obratom

Telefon št. 26-66 Ceniki na razpologo!

TRŽNA POROČILA

LJUBLJANSKI TRG

Položaj na trgu je skoraj neizpremenjen. Sadni trg je kljub slabi letini dobro založen in zlasti jabolk je mnogo na trgu. Popolnoma zdravih jabolk pa je malo. — Cena jabolk je od 4 do 8 dinarjev za kg. Kostanja je tudi še mnogo na trgu, a je večinoma že črviv in se zato slabo prodaja. Zelje se še vedno prodaja po 0-50 do 1-50 dinarjev. Motovilec je dovolj in se prodaja po 75 par merica, čebula je po 1— do 1-50 Din za kg. Domače karfirole so po 1-50 do 5 Din glava. Jajca so se zopet podražila in se prodajajo drobna po 2-25 par, lepa pa po 1-25 Din kos.

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejem z dne 17. novembra 1933 je bilo pripeljanih 292 svinj; cene so bile te: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 100—115, 7 do 9 tednov stari 120—150, 3 do 4 mesece stari 200—250, 5 do 7 mesecev stari 350—400, 8 do 10 mesecev stari 450—560, 1 leto stari 600—750; 1 kg žive teže 7—8, mrtve teže 9-50—10-50 Din. Prodane so bile 104 svinje.

TRG Z JAJCI

Blaga je na trgu še vedno malo in so zato cene narasle od 17—18 do 20—21 Din (za dobro štajersko blago), kar odgovarja ceni 1-10 do 1-20 Din za jajce. Jajca iz drugih področij se prodajajo po 0-80 do 0-90 Din. Italija plačuje mnogo nižje cene, ko Nemčija in Švica, čeprav so tudi v Nemčiji v zadnjem času cene popustile. Vzrok je v tem, ker ima Nemčija mnogo konzerviranih jajc. V Švici je tendenca za jajca zelo čvrsta, a se zahteva samo prvovrstno blago. V Franciji je veliko povpraševanje po

naših jajc in bi se mogla jajca prodati zelo dobro. Potrebno bi bilo sedanjo konjunkturo izkoristiti. V Avstrijo je izvoz jajc skoraj nemogoč, ker nimajo avstrijski izvozniki uvoznih dovoljenj. Izvoz v Českoslovaško pa ne konvenira, ker je cena jajc prenizka.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4—6. Šeleburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 22. novembra objavila med drugim: Uredbo o zatiranju svinjavke in parkljevke — Navodilo za spoznavanje živalske kuge, svinjavke in parkljevke — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Program ljubljanske radio postaje

Petek, dne 24. novembra: ob 11.00: Solška ura: Jesen v narodi (Vladimir Kapus) — 12.15: Reproduciran vokalni koncert (slovenske narodne v duetu) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, Reproduciran koncert (tamburaški orkestri) — 18.00: Reproduciran vokalni koncert (ruske pesmi) — 18.00: Ustvarjalec in zajednica (Zadnek Milan) — 19.30: Izleti za nedeljo (dr. Andrejka) — 19.00: Sokolstvo (Veri Švajger) — 20.00: Prenos iz Zagreba — 22.00: Čas, poročila — 22.20: Radio-jazz.

Sobota, dne 25. novembra: ob 12.15: Reproduciran koncert (za vsakega nekaj) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, reproducirani instrumentalni koncert (fantazije Verdijevih oper) — 18.00: Reproduciran vokalni in instrumentalni koncert (vesele pesmi), stanje cest — 18.30: Zabavno predavanje (prof. Šest) — 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber) — 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.00: Koncert radio orkestra, vmes instrumentalni solistični vložki (čelo, klarinet) — 21.00: Dvoboj na harmoniki, Magister: Bricej — 21.30: Čas, poročila — 21.50: Koncert radio orkestra in Radio-jazza.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.
Četrtek, dne 23. novembra: Praznik cvetočih češenj. Red Četrtek.
Petek, dne 24. novembra ob 15: Hamlet. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Izven.
Opera, začetek ob 20.
Četrtek, dne 23. novembra: Havajska rožica. Red A.
Petek, dne 24. novembra: Zaprtlo.